

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Β' ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Θέμα Α

A1. Να ορίσετε τις έννοιες: «Πανελλήνιον», «εθνικό κόμμα»

(Μονάδες 10)

A2. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β

A	B
1. Ανάπτυξη δύο μεγάλων δικτύων πατρωνίας , στην κορυφή των οποίων βρίσκονταν οικογένειες πηροκρίτων.	α. 1822
2. Σύγκληση Α' Εθνοσυνέλευσης στην Έπιδαυρο	β. 1844
3. Σύγκληση Β' Εθνοσυνέλευσης στο Άστρος Κυνουρίας	γ. 1715-1821
4. Διατύπωση της Μεγάλης Ιδέας από τον Κωλέττη	δ. 1862
5. Έξωση του Όθωνα από την Ελλάδα	ε. 1823

(Μονάδες 5)

A3 . Να χαρακτηρίσετε με σωστό ή λάθος τις παρακάτω προτάσεις:

1. Όσο οι Έλληνες ήταν υπόδουλοι αλλά και με την έναρξη της εκδίωξης των Τούρκων ο Έλληνες τηρούσαν κοινή στάση απέναντι στον κατακτητή.
2. Το γαλλικό κόμμα υποστήριζε τη πολιτική διεύρυνσης των εδαφικών ορίων του κράτους εκφράζοντας κατά κύριο λόγο τα συμφέροντα των ισχυρών εμπορικών τάξεων.
3. Όλα τα κόμματα συμφωνούσαν να στηριχθεί η οικονομία της χώρας στην αγροτική και βιοτεχνική παραγωγή, στο εμπόριο και στη ναυτιλία.

4. Το ρωσικό κόμμα έβλεπε την Εκκλησία σε διαρκή κίνδυνο και καταπολεμούσε τον κοσμοπολιτισμό και την οποιαδήποτε αποστασιοποίηση από τις παραδόσεις.

5. Τα ξενικά κόμματα παρήκμασαν κατά την περίοδο 1845-1864.

(Μονάδες 5)

Θεμα Β

B1. Ποιες ομάδες συμπαρατάχθηκαν γύρω από το Αγγλικό κόμμα και ποια αιτήματα και αρχές υποστήριζε;

(Μονάδες 15)

B2. α) Πως καθορίστηκαν οι βασιλικές εξουσίες στο Σύνταγμα του 1844;

β) πως ρυθμίστηκε με το Σύνταγμα του 1844 η εκλογική διαδικασία, λειτουργία της Βουλής, της Γερουσίας και των κομμάτων;

(Μονάδες 15)

Θεμα Γ

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να παρουσιάσετε τις απόψεις που αναπτύχθηκαν εκ μέρους του Υψηλάντη και των προκρίτων αναφορικά με την οργάνωση του Αγώνα και την κατάληξη των διαφορετικών θέσεων τους.

Κείμενο 1

Οι πρόκριτοι της Πελοποννήσου ενοχλούνται από την ανάδειξη των στρατιωτικών στελεχών, που επέρχεται μέσω των πολεμικών επιχειρήσεων και των πρώτων στρατιωτικών επιτυχιών και θέλουν να αποκλείσουν τους στρατιωτικούς από κάθε λόγο στις εξελίξεις. Οι πρόκριτοι της Πελοποννήσου βλέπουν ότι τα προνόμια, που από πολλές γενεές θεωρούν δεδομένα και αιώνια, απειλούνται από ανερχόμενες δυνάμεις, των οποίων την ανάδειξη δεν είχαν υπολογίσει, αλλά και που δε μπορούν να ανεχθούν.

Οι προθέσεις των προκρίτων έχουν φανεί καθαρά στη συνάντηση 29 προκρίτων, που έγινε χωρίς καμία εξουσιοδότηση, στο μοναστήρι των

Καλτετζών στις 26 Μάη 1821, όπου διορίστηκε επιτροπή για να διοικήσει «καθ' όποιον τρόπον η θεία πρόνοια τους φωτίσει και γνωρίσωσιν ωφέλιμον, έχοντες κατά τούτο κάθε πληρεξουσιότητα, χωρίς να ημπορή τις να αντιτείνει ή να παρακούση εις τα νεύματα και διαταγάς των».

Η προσπάθεια αυτή συναντά ευρείες αντιδράσεις. Το καλοκαίρι του 1821 έρχεται στην Ελλάδα ο Δημήτριος Υψηλάντης που διεκδικεί την ανώτατη εξουσία στο όνομα της δράσης του αδελφού του Αλέξανδρου. Γύρω του συσπειρώνεται μια σημαντική μερίδα Φιλικών. Φυσικά, οι πρόκριτοι αρνούνται, ο Μαυροκορδάτος αρνείται επίσης και τα πράγματα φθάνουν ως την απειλή σύγκρουσης στο στρατόπεδο των Βερβαίνων.

«Έλληνες κατά Τούρκων και Ελλήνων –μέρος γ'»

Κείμενο 2

«Οι Έλληνες πρόκριτοι - γράφει⁷ - είχαν για οδηγό τους το αξίωμα ότι όποιος ζημιώνει το έθνος δε ζημιώνει κανένα. Η επανάσταση ήταν γι' αυτούς επικερδής επιχείρηση. Επαιρναν από τους Έλληνες χωρικούς τους φόρους, που τώρα απλώς άλλαζαν κατεύθυνση και πήγαιναν στις τσέπες τους αντί για τις τσέπες των Τούρκων, όπως πρώτα κι από πάνω έπαιρναν και τα χρήματα και τα σκεύη των Τούρκων... Μόλις έφυγε ο σουλτάνος, ο κοτζαμπάσης κάθε χωριού νόμισε τον εαυτό του για σουλτάνο κι άρχισε ν' αντιποιείται τα προνόμιά του».

Σ' αυτήν ακριβώς την κατάσταση, θέλησαν να αντιταχθούν τα προοδευτικά στοιχεία της Φιλικής Εταιρείας, με επικεφαλής τον Δ. Υψηλάντη και, φυσικά, οι οπλαρχηγοί, που ήταν η προέκταση του λαού και που από την επιτυχή πορεία των πολεμικών επιχειρήσεων αύξαναν συνεχώς το κύρος και την επιρροή τους. Μάταια, όμως. Το μπλοκ αυτό ούτε ισχυρούς δεσμούς ενότητας είχε, ούτε την αποφασιστικότητα, ούτε την πολιτική πείρα που χρειαζόταν για να τα βγάλει πέρα. Έτσι έπεφτε από συμβιβασμό σε συμβιβασμό, αφήνοντας τη μία ευκαιρία μετά την άλλη, χωρίς να ξεκαθαρίζει οριστικά την κατάσταση. Και το αποτέλεσμα δεν μπορούσε να είναι διαφορετικό από την ισχυροποίηση της αντίδρασης. Δεν έχει, επομένως, άδικο ο Γ. Ζέβγος, που σημειώνει⁸: «Ο Υψηλάντης πρώτα και κοντά του ο Κολοκοτρώνης έπαιξαν σ' αυτή την περίοδο το ρόλο του σωτήρα των προκρίτων».

«Μέντελσον –Μπαρτόλντι Καρλ, Επίτομη ιστορία της Ελληνικής επανάστασης»

Θέμα Δ

Αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που ακολουθεί και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στο ερώτημα: Ποιες συνθήκες διαμόρφωσαν τη «νέα γενιά» ανθρώπων μετά την παρακμή των ξενικών κομμάτων;

Κείμενο 1

«[...] Τα χρόνια αυτά χαρακτηρίζονται κυρίως από τις σοβαρές προσπάθειες οικονομικής ανασυγκροτήσεως της χώρας, που είχε αρχίσει να διαφαίνεται ήδη από την προηγούμενη διετία. Η μεταστροφή της κοινής γνώμης, συνέπεια των απρόβλεπτων συνθηκών, που επέβαλε στην Ελλάδα ή διεθνής πολιτική, σε αντίθεση προς το δημόσιο αίσθημα, ή πρόσκαιρη εγκατάλειψη μεγαλεπήβολων ονείρων για μια άπαρχή απελευθερώσεως των υπόδουλων ακόμη Ελλήνων, επέβαλλαν στα χρόνια μετά τον Κριμαϊκό πόλεμο την ανάγκη να αναζητηθεί διέξοδος προς μια άλλη κατεύθυνση, προς την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Οί Έλληνες συνειδητοποίησαν ότι έπρεπε να αξιοποιήσουν ό,τι είχαν στα χέρια τους παρά να περιμένουν την πραγματοποίηση των ονείρων τους, που έτσι ή αλλιώς αναβάλλονταν ή ματαιώνονταν. Τα στενά σύνορα, μέσα στα όποια ήταν καταδικασμένοι να ζούν, τους αποστερούσαν από μια επάρκεια πλουτοπαραγωγικών πηγών. Έπρεπε συνεπώς ή πολιτική αντιμετώπιση του προβλήματος να δώσει τη θέση της στην οικονομική. Έτσι ή χώρα άρχισε να προσδεύει υλικά και αυτό ήταν μια απάντηση στο άδιέξοδο που βρέθηκε ως προς τη διεθνή της θέση» Δημητρακόπουλος, *Οδ.*, «Στροφή της κυβερνητικής πολιτικής προς την εσωτερική ανάπτυξη της χώρας», *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΓ', Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1977, σ. 172.*

Κείμενο 2

Για ολόκληρη την περίοδο της βασιλείας του Όθωνος ο ιστορικός Τρ. Ευαγγελίδης συνοψίζοντας γράφει: ...»η μακρά βασιλεία αυτού αποτελεί την ιστορίαν της πάλης.. του έθνους προς τον ηγεμόνα αυτού· του έθνους, ζητούντος να κυβερνηθή συμφώνως προς τα ήθη, τας παραδόσεις, τα ένστικτα και δια των εγκριτοτέρων αυτού τέκνων, και του ηγεμόνος, επιδιώκοντος μετά ζήλου την ιδέαν του να καταστήση την Ελλάδα τύπον ευρωπαϊκού κράτους, προς τούτο δε συγκετρύνοντος εν εαυτώ πάσαν εξουσία και μεταχειριζομένου όργανα ή ξένους, ή πρόσωπα μετρίας σημασίας και επιρροής».

Ι.Ε.Ε., τόμ. ΙΓ', σ. 199